

The architectural knowledge had a special place in the educational environment for the training of specialists in urban planning in the “Soviet period” of the history of Ukraine. “Architectural educational reality” analyzed through the local history, namely institutions of higher education in Kharkiv (Ukraine) [2]. Interpretive research practice, including contexts of architectural modernism, urban planning history is applied. The general change of accents in architectural activity from art-aesthetic to technical and engineering emphasized.

The Kharkiv Institute of Municipal Construction Engineers (XIIB) rejected the principle of synthesis of architecture with painting and sculpture. In this, it contrasts to foreign architectural schools. The impetus for architectural education in XIIB served urbanization processes in Ukraine. It was found that the architecture education XIIB (1920-1970's) was considered as a synthesized knowledge about the creation of the material and spatial environment. It was also scientific and practical basis in the training of specialists in the field of industrial and civil construction.

References

1. Stevens G. A History of Architectural Education in the West / A History of Architectural Education in the West Architectural Blatherations home. 2014. URL: <https://www.archsoc.com/kcas/Historyed.html>.

2. Фесенко Г.Г., Фесенко Т.Г., Кравченко О.В. Трансформації архітектурної освіти в Україні 1920-1970 рр. крізь призму локальної історії (на прикладі ХІІКБ). *SWorld Journal*. 2020. Issue 6. Part 5. P.129-134.

Зінчина О. Б., кандидат соціологічних наук, доцент,
Конотопський В. Є., студент Навчально-наукового інституту енергетичної, інформаційної та транспортної інфраструктури,
заступник Голови Студентського сенату
з соціально-правових аспектів та якості освіти,
*Харківський національний університет міського господарства
імені О. М. Бекетова, Україна*

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ У СУЧАСНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ

Довгі роки трансформація системи освіти була скерована на інституційні перетворення в суспільстві. Слід зауважити, що на думку деяких експертів це стало однією з основних помилок. На фоні побудови та впровадженню алгоритму трансформаційних дій, фокус уваги з культурного аспекту в освітньому середовищі змістився та навіть дещо відійшов на другий план.

Сьогодні поняття академічної доброчесності досить часто вживається в освітньому процесі, та не всі чітко розуміють його зміст. Відповідно до статті 42 Закону України «Про освіту» академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або

наукових (творчих) досягнень [1]. У відповідності до вищенаведеної статті влада покладає відповідальність за дотриманням академічної доброчесності у закладах освіти на педагогічних, науково-педагогічних та наукових працівників.

Серед фундаментальних цінностей академічної доброчесності виділяють такі [2]:

- чесність – академічні спільноти доброчесності просувають пошук істини й знання через інтелектуальну та особисту чесність у процесі навчання, викладання, наукових досліджень і надання сервісів за дорученням адміністрації;

- довіра – академічні спільноти доброчесності стимулюють і покладаються на клімат взаємної довіри. Клімат довіри заохочує і підтримує вільний обмін ідеями, який у свою чергу дає можливість науковим пошукам реалізуватися найповнішою мірою;

- справедливість – академічні спільноти доброчесності встановлюють чіткі й прозорі очікування, стандарти й практики для підтримання справедливості у стосунках між студентами, викладачами та адміністративним персоналом;

- повага – академічні спільноти доброчесності цінують інтерактивну, кооперативну та партисипативну природу навчання і пізнання. Вони шанують та вважають за належне розмаїття думок та ідей;

- відповідальність – академічні спільноти доброчесності покладаються на принципи особистої відповідальності, що підсилюється готовністю окремих осіб і груп подавати приклад відповідальної поведінки. Підтримують взаємно узгоджені стандарти, а також вживають належних заходів у випадку їхнього недотримання;

- мужність – для розбудови й підтримання академічних спільнот доброчесності потрібно більше, ніж просто вірити в фундаментальні цінності. Трансформація цінностей від розмов про них до відповідних дій, їхнє відстоювання в умовах тиску і труднощів потребує рішучості, цілеспрямованості і мужності.

Основна проблема полягає в тому, що студенти як головні суб'єкти освітнього процесу не завжди свідомо ставляться до цієї норми або взагалі не розуміють, про що йде річ. Для з'ясування обізнаності студентів щодо академічної доброчесності Студентським сенатом ХНУМГ ім. О. М. Бекетова було ініційовано опитування студентів, у якому взяли участь 128 студентів бакалаврату університету.

Результати опитування показали, що половина студентів не знайома з поняттям академічної доброчесності, а лекції в рамках навчального процесу, присвячені роз'ясненню цього важливого аспекту, не відвідують 70 % опитаних. Звідки ж тоді вони отримують інформації про цю норму? Найпопулярнішим джерелом виявилися інші студенти (38 %), друге і третє місце (28 % і 26 % відповідно) посіли інтернет-джерела та навчальні заняття в університеті. Вбачаємо в цьому добру ознаку, адже це свідчить про те, що питання щодо етичних норм складає зміст комунікації в студентському середовищі.

До основних проявів академічної недоброчесності можна віднести академічний плагіат, фабрикацію, обман, списування та хабарництво. Наші студенти досить добре знайомі з ними (див. рис.)

Які прояви академічної недоброчесності Вам відомі?

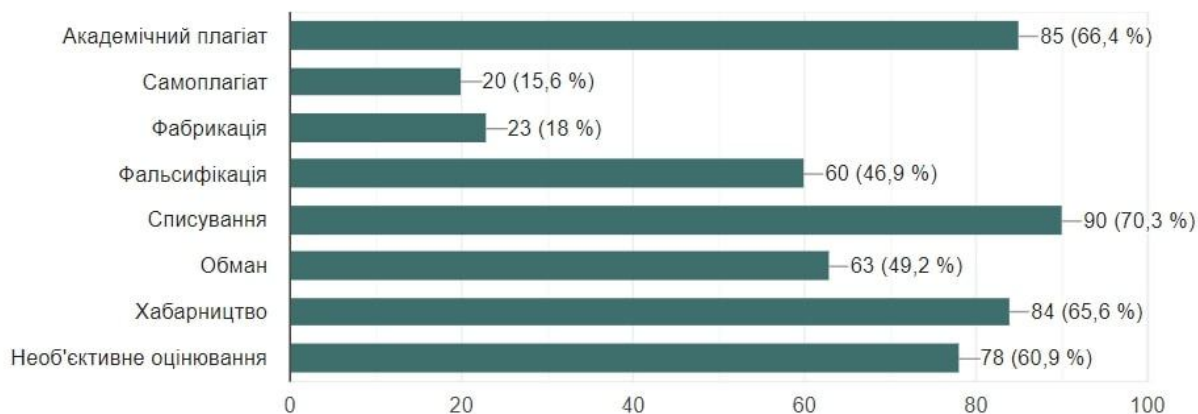

Рисунок. Прояви академічної доброчесності в студентському середовищі

Серед здобувачів освіти найчастіше можна зустріти списування. На жаль, всі знають про цю проблему та не роблять вагомих кроків для викорінення цього ганебного явища. Основним методом боротьби залишається контроль з боку викладачів. Але ціллю впровадження принципів академічної доброчесності повинна стати ситуація, коли студенти не будуть використовувати списування не тому, що побоюються покарання, а тому ще чесна праці є принципом і цінністю їхньої системи життєвих координат.

Також опитані нами студенти продемонстрували низьку обізнаність щодо правил цитування наукової літератури: лише 46 відсотків відповіли, що знають, як це робити. Цікавим є і той факт, що майже 70 відсотків студентів розуміють наслідки порушення академічної доброчесності особисто для них і для студентського колективу в цілому. Важливим у даній ситуації є паралельне інформування студентів щодо доброчесності та інформування про основні правила цитування, копіювання, оприлюднення робіт тощо.

Для побудови трансформаційних змін суспільства в соціокультурній сфері потрібно створити сприятливий мікроклімат для створення цілковитого нового підходу до подання інформації студентам. Окрім того слід побудувати міцні соціальні ланцюги в закладах освіти і тим самим укорінити високу академічну культуру в освітньому середовищі. Викладацький склад та студентський актив і мають стати рушійною силою для подальших змін.

Якщо розглядати проблему більш глобально, то слід зауважити, що вона укорінюється ще у шкільних роках. У школах приділяють недостатню увагу вихованню академічної культури учнів. З боку викладачів байдужість до цієї проблеми породжує ще більшу байдужість у підлітків. До закладів освіти вищої ланки приходять абітурієнти з чітко сформованим поглядом на виконання певних видів робіт. На жаль, копіювання і плагіат стають для них основними

інструментами у навчальному процесі. На цьому етапі і потрібні зміни у світогляді студентів.

Викладацькі кадри установ вищої освіти повинні мати можливість отримувати інформацію з різних джерел, необхідну для навчальної або наукової діяльності. При цьому дотримання викладачами ЗВО своїх прав передбачає певні обов'язки і відповідальність: поважати академічну свободу інших членів академічного співтовариства; забезпечувати чесне обговорення протилежних думок; обов'язок вченого у проведенні дослідницької діяльності на основі сумлінного пошуку істини [3].

З іншого боку, необхідно розробити методи боротьби з академічною недоброчесністю. Наприклад, в країнах ЄС, існують такі найпоширеніші методи та інструменти боротьби і профілактики плагіату [4].

В Великобританії засновано Офіс незалежного арбітражу, діяльність якого спрямована на несправедливі практики у сфері академічної доброчесності. Використовується спеціалізоване програмне забезпечення для виявлення плагіату на основі чітких правил і політики щодо його використання, університетами імплементовано інституційну політику щодо запобігання і боротьби з плагіатом.

В Австрії проведено збір статистичних даних щодо виявлених випадків плагіату, розроблено національні вимоги до проведення досліджень в частині академічної доброчесності (Австрійське агентство дослідницької доброчесності), використано спеціалізоване програмне забезпечення для виявлення плагіату.

В Швеції функціонує Національна система збору статистичних даних щодо виявлених випадків академічної нечесності в університетах та оприлюднення на їхній основі щорічних звітів, визначено на національному рівні порядок врегулювання порушень у сфері академічної доброчесності, що передбачає створення спеціальних інституційних комісій на місцях, які очолюються віце-канцлером університету, використано спеціалізоване програмне забезпечення для виявлення та уникнення плагіату, в багатьох освітніх програмах шведських університетів на рівні бакалаврату та магістратури наявні навчальні компоненти з академічної доброчесності.

Країни, чиї приклади ми навели, також зіткнулися з проблемами на шляху до формування високої академічної культури. Так, непоодинокі випадки виконання письмових робіт іншою особою на замовлення, що часто важко довести, є загрозою для академічних стандартів. Не всі університети мають прозорі й справедливі інституційні системи боротьби з плагіатом. Мають місце обмеженість вільного доступу до статистичних даних щодо виявлених випадків плагіату, фокусування уваги більшою мірою на післядипломній освіті (магістратура, аспірантура) та сфері наукових досліджень, відсутність уніфікованої політики та систем протидії плагіату в університетах в царині академічної поведінки. Формально передбачена вимога для викладачів довести свідомий «намір» щодо порушення академічної доброчесності з боку студента, перш ніж той буде покараний, ускладнює процес врегулювання порушень і часто

демотивує викладацький склад повідомляти у встановленому порядку про відповідні випадки [5].

Проблеми в нашій країні аналогічні, та ми маємо переймати найкращий досвід та починати відбудовувати істинне уявлення у студентів щодо академічної доброчесності у студентів. У законодавстві України, як вже згадувалося вище, закріплена стаття щодо академічної доброчесності, та дотримання цієї норми в освітніх закладах досі не є достатнім і повним. Деякі викладачі суворо контролюють правила, а інші заплющують очі. Контроль з боку викладачів, постійне інформування студентів, проведення тематичних заходів, активна пропаганда – єдиний шлях для відновлення академічної культури. Важливу роль у зміні ситуації на краще може і повинно відігравати студентське самоврядування. Зокрема в ХНУМГ ім. О. М. Бекетова Студентський сенат опікується цією проблемою і докладає зусиль, щоб заповнювати лакуни щодо обізнаності студентів у питаннях академічної доброчесності та формування у них норм академічної культури.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.
2. Академічна доброчесність: міфічна концепція чи дієвий інструмент забезпечення якості вищої освіти? URL: <http://education-ua.org/ua/articles/930-akademichna-dobrochesnist-mifichna-kontseptsiya-chi-dievij-instrumentzabezpechennya-yakosti-vishchoji-osviti>
3. Шиверских М. Р. Взаимодействие предпринимательской и академической культуры в экономике знаний. *Вопросы образования*. 2010. № 4. С. 70-84.
4. Comparison of policies for Academic Integrity in Higher Education across the European Union (2013). URL: <http://plagiarism.cz/ippheae/>
5. Impact of Policies for Plagiarism in Higher Education Across Europe / The Project of the European Union under Erasmus, Lifelong Learning Programme, Modernisation of Higher Education (2010-2013). Agreement 510321-LLP-1-2010-1-UK-ERASMUS-EMHE. URL: <http://plagiarism.cz/ippheae/files/D2-3-00%20EU%20IPPHEAE%20CU%20Survey%20EU-wide%20report.pdf>

Кільдеров Д. Е., доктор педагогічних наук, професор,
Пригодій М. А., доктор педагогічних наук, професор,
Приходько Ю. І., кандидат педагогічних наук, доцент,

Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова, Україна

ІНФОРМАТИЗАЦІЯ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ З ВИЩОЮ ОСВІТОЮ: ТЕХНОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД

Провідним напрямом стратегії розвитку вищої освіти впливові експерти з різних країн світу визначили «технологічний»: розвиток штучного інтелекту,